

נזיר ו

משה שווערד

1. עיין מראה מקומות לדף ה בענין: 'מקצת היום ככולו'

2. רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף ו עמוד א

אלא לבר פדא קשיא יגלה את הראשונה ביום שלשים והשניה ביום ס' וכי היכי דפריך לה מרישא ומשני לה הכי נמי פריך ומשני מסיפא והכי אורחא דתלמודא בכמה דוכתי דפריך מכמה משניות אף על גב דחד שינויא לכולהו:

3. תוספות מסכת נזיר דף ו עמוד א ד"ה ולרב מתנא

ולרב מתנא קשיא סיפא - דקתני אם גילה ראשונה ליום שלשים אלמא דביום שלשים מצי לגלוחי אמר לך רב מתנא סיפא יום שלשים עולה לכאן ולכאן פירוש משום הכי דיום שלשים יש לומר הראשונה שלשים יום דיצא משום דמקצת היום ככולו ועולה לו מקצתו לנזירות ראשונה הלכך נזיר בדיעבד יצא ולכתחילה בעינן ל"א יום (שלימים) דמשך נזירות שלשים יום כדשני נמי ארישא ומה שמגלח השניה לכתחילה ליום שלשים משום דסוף סוף עולה להתחלת נזירות שני מידי דהוה אדם דמקבל נזירות בחצי היום ונמצא דיום שלשים הויא להתחלת נזירות שני להכי מגלח השניה לכתחילה ליום שלשים ופריך לרב מתנא מאי קמ"ל תנא דאמר מקצת היום ככולו הא מרישא שמעינן ליה דקתני מי שאמר הריני נזיר מגלח יום שלשים ואחד ואם גילה ביום שלשים יצא מטעם דמקצת היום ככולו לרב מתנא ומשני דמרישא לא שמעינן אלא דמקצת היום שלשים עולה לו לנזירות אחת שנדר אבל לב' נזירות כמו בסיפא שעולה תחילת שלשים יום לסוף נזירות ראשון לכאן ולכאן [לא] ...

4. הידושי בתרא

קל) ו. תוס' בא"ד ולרב מתנא וז"ל ומשני דמרישא לא שמעינן אלא דמקצת היום ל' עולה לו לנזירות אחת שנדר אבל לב' נזירות כמו בסיפא דעולה תחילת ל' יום לסוף נזירות ראשון לכאן ולכאן לא ע"כ. וכן פירש הרא"ש ז"ל בדף ו. וז"ל דחד יומא לתרתי נזירות לא מפלגינן קמ"ל כו' ע"כ. ופי' הבינת ראובן דף ק"ע את[הה"א וז"ל דהייתי אומר דמקצת היום ככולו היינו מה ששמר מקצת היום הרי זה כאילו שמר כל היום כמו דאמרינן הכלל רובו ככולו, וא"כ ממילא שייך כל היום לנזירות הראשונה ולא שייך שיתחשב גם לנזירות השניה ע"כ. ועי' סימן הבא איך להסביר המסקנא דחד יומא לתרתי נזירות מפלגינן. [והנה יש מקשים אמסקנת הגמ' דמהו דתימא ה"מ לענין חדא נזירות אבל לשתי נזירות לא קמ"ל, וצ"ע דלמה הוי זה מקצת היום ככולו לשתי נזירות, והלא זה ה' היום ככולו בנזירות ראשונה ביום ל', ואח"כ ביום ס' בנזירות שניה, ולמה זה מקרי מקצת היום ככולו לשתי נזירות. ולפירוש תוס' והרא"ש ל"ק, דהכוונה לגמר נזירות ראשונה והתחלת נזירות שניה ביום ל'. ועי' סימן הבא].

קלב) ו. יש דמסבירים |מסקנא הנ"ל, עי' סימן הקודם, דדין מקצת היום ככולו הוא דמקצת סגי להחשב יום, אבל לא משום דמקצת היום ככולו הוי כאילו ה' יום שלם, אלא דהמקצת סגי להחשב ליום, וחלוק מדין רובו ככולו, דע"י הרוב הוי ככולו, כאילו יש שם כולו, ולכן היכא שקיבל מפורש מנין ימים, לא מהני דין מקצת היום ככולו, (ע"ל ססקל"ז) דאותו מקצת לא הוי כגמר היום, אבל

5. תפארת ציון

דף ו' גמרא מהו דתימא ה"מ לענין חדא נזירות אבל לשתי לא קמ"ל. והוא מפני דנראה כרתתי דסתרי דאם נאמר מקה"כ לנזירות ראשונה איך עולה לנזירות שניה וכן בהיפך קמ"ל דאפילו הכי אמרינן לכל אחת מקה"כ והוא מפני דמה דאמרינן מקה"כ אין הטעם מפני דאמרינן כאילו כבר כלה כל היום [דאז הוה תרתי דסתרי כנ"ל] אלא הטעם הוא דמקצת היום נחשב ככל היום ולכן אפשר שיהיה נחשב מקצת תחילת היום ככל היום לנזירות הראשונה והמקצת של סוף היום ככל היום לנזירות השניה:

6. תוספות מסכת נזיר דף ו עמוד א ד"ה אמר לך

אמר לך בר פדא [אנא נמי] אהא סמכי - כלומר מכאן אני מדקדק דמשך נזירות כ"ט יום דקתני דיום שלשים עולה לו מן המנין דמשמע דעולה לו למנין אחרון אלמא דאין עולה למנין ראשון כנזכר לעיל דכיון דתנא מיקל בו כל כך להחשיב יום לכאן ולכאן.

7. שיטה מקובצת על נזיר דף ו/א

אנא נמי אהא סמכי והכי פירושו שיום שלשים עולה מן המנין לנזירות שניה אלמא עיקר נזירות לא הוי אלא כ"ט יום שאם היה צריך יום שלשים להשלים נזירות הראשונה לא היה עולה לנזירות שניה דפשיטא ליה דתרי מקצת היום ככולו לא אמרינן. תוספי הרא"ש ז"ל:

8. תוספות מסכת נזיר דף ו עמוד א ד"ה נטמא יום

נטמא יום ל' סותר הכל בשלמא לרב מתנא ניחא - פירוש שנטמא בתוך נזרו וקשה ולרב מתנא מי ניחא הא אמרינן לעיל ולרב מתנא אליבא דתנא קמא דמקצת היום ככולו אם כן כי עשה מקצת יום נשלם יום נזירותו ולא יסתור אלא [ז'] ויש לומר כי אמרי' מקצת היום ככולו היינו לענין תגלחת והבאת קרבנותיו דאם גילח ביום שלשים בדיעבד יצא אם לא נטמא אבל נטמא ביום שלשים קודם תגלחת והבאת קרבנותיו לא אמרינן מקצת היום ככולו להחשיב כנטמא ביום שלשים ואחד אלא ודאי נטמא נזרו וסותר הכל כיון דלא השלים כל נזירותו בטרהה ...

• רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף ו עמוד א

בשלמא לרב מתנא ניחא כיון דסתם נזי' ל' יום אם נטמא ביום ל' קודם הבאת קרבנותיו סותר הכל דהא דאמר רב מתנא מקצת היום ככולו היינו לאחר הבאת קרבנותיו אבל קודם הבאת קרבנותיו אכתי הוי נזיר מדאורייתא וסותר הכל אלא לבר פדא דאמר סתם נזי' כ"ט יום מדאורייתא אמאי סותר דפשיטא דנזיר שהשלים נזירותו ואחר מלהביא קרבנותיו שאינו סותר אם נטמא:

• חדושי ר' מאיר שמחה מסכת נזיר דף ו עמוד א

תנן מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את הכל בשלמא לרב מתנא ניחא. אף על גב דמקצת היום ככולו מ"מ סותר, כמו זב וזבה דטובלין בשביעי, וזבה מותרת לבעלה וקרינן לה ואחר תטהר, ואפ"ה סותרין כל היום (גדה ס"ז ב) ומצאתי ת"ל להמאירי שכתב כן.

אך קשה לפ"ז דתמן שפיר אמרינן דמקצת היום ככולו ואפ"ה סותר, דזה כלל גדול בכל התורה, דרובו מתוך כולו אמרינן, כמו שלשה דיינים שישבו, או ב"ד של כ"ג, ורובם מחייבין אמרינן אחרי רבים להטות דרובו ככולו. אבל באין כאן רק רוב של כ"ג או שנים בד"מ לא מהני, וכן כי

אמר אחד איני יודע כמאן דליתא דמי, וכן בכל התורה כולה. וה"נ אם לא ראתה זיבה ביום זה, וכן נזיר שלא נטמא הוה מקצת מתוך כולו וככולו דמי, אבל כי נטמאו וראו זיבה שוב סלק מקצת היום השני, וליתא רק מקצת היום הראשון, ומקצתו כיום שלם לא אמרינן, וזה סברה נפלאה.

אבל קשה בנזיר שתי נזירות אם גלח הראשונה ליום שלשים ושניה ליום שלשים יצא שלשים עולה לכאן ולכאן, וכיון דסותר הרי מתיחס אל הראשונה, ואיך ימנה אל השניה. אך זה שבוש, דאם גלח ונזרק עליו אחד מן הדמים ביום שלשים ונטמא אח"כ, בודאי אינו סותר ולא דמי לזבה, רק הכא כ"ז שלא הביא קרבנו אמרינן דמותר, אם נדר מאה סותר מאה, וביום מאה ואחד סותר רק שלשים, **וטעמא, דכל זמן שלא הביא קרבנו אסור בתגלחת ובטומאה ושתייה אף לאחר מלאת הרבה כ"ז שלא הביא קרבנו וכתוב מפורש ואחר ישתה יין והסתירה הוא בא מהאיסור, הא על דבר שאין בו איסור אין סותר נגיעתו, וא"כ כיון שגלח והביא קרבן דאין כאן איסור שוב לא שייך סתירה, אבל כ"ז שלא הביא קרבנו הרי נזירות איכא עליו לאסור תגלחת וטומאה ושתייה להכי סותרת** [וכן מוכח בפירוש לקמן (ט"ו א) וטמא ראש נזרו אחר מלאת ובסתירה קא מיירי, ודוק ועיין תוספות שם, ונכון], אבל סוף סוף הרי כבר כלו נזירות שלו, רק דרחמנא הטילה עליו כ"ז שלא יביא קרבנו נזירות, לכן כי סתרה, סתרה רק נזירות דעלמא דליתא דפחיתא מינה, אבל ביום שלשים גופיה כ"ז שלא הביא קרבנו ואסור בכל דבר, סותר, וסותר הכל דאכתי נכלל בתוך חשבון הימים שדבר בפיו, וסותר כל הימים שדבר בפיו, וכמו זבה אף דיכולה לטבול בכ"ז מותרת, הכא נמי אף דיכול לגלח להביא קרבן בכ"ז סותר, רק כ"ז שלא הביא אבל הביא אינו סותר כיון דסליק איסורא, ואינו סותר רק מה שאסור, וכן למחר ביום ל"א סותר כיון דאכתי איכא איסורא, רק דלא סותר כל הימים, שאין זה בכלל הימים שדבר...

9. תוספות מסכת נזיר דף ו עמוד א ד"ה נטמא יום

... ואם תאמר אכתי בר פדא שביק רבנן ועביד כר' אליעזר ויש לומר דבר פדא סבירא ליה דמדרכי אליעזר משך נזירות כ"ט יום הכי נמי לרבנן דבמשך נזירות לא אשכחן דפליגי אלא בסתירה דלר' אליעזר אינו סותר אלא שבעה ולרבנן שלשים והאי דסותר שלשים לרבנן אינו אלא מדרבנן בעלמא דגזירה מדרבנן היכא דאמר נזירות סתם אטו היכא דאמר שלשים יום שלמים דאז ודאי סותר הכל לכו"ע דהא נטמא בתוך ימי נזרו ורבי אליעזר לא גזר לכך אינו סותר אלא שבעה וההיא דלקמן נטמא יום מאה ואחד דסותר שלשים צריך לדחות לבר פדא ולומר דהא נמי דרבנן היא וכולה חד גזירה היא דאי לא הא לא קיימא הא דאם לא יסתור שלשים כשנטמא יום ק"א יבואו לומר כמו כן שלא יסתור שלשים כשנטמא ביום שלשים.

10. מרומי שדה מסכת נזיר דף ו עמוד א

תנן מי שאמר הריני נזיר נטמא יום ל' סותר את הכל. התוס' יישבו לבר פדא, דהא דת"ק ס"ל סותר ל' יום הוא גזירה מדרבנן. וזה קשה מאד לומר סותר ומביא קרבנות. והמאירי כתב דת"ק ודאי כרב מתנה ובר פדא כר' אליעזר, ומשו"ה הוכיח דהלכה כר"א. וגם זה דוחק. ויותר נראה דלבר פדא דין יום שלשים כמו ימי גידול שער להלן דף י"ד ב' דפליגי רב ושמואל, וקיי"ל כרב דאינו סותר, ומשו"ה מקשה שפיר לבר פדא. אבל בר פדא ס"ל דבזה פליגי חכמים ור"א, דחכמים ס"ל כשמואל דסותר ור"א כרב:

11. מאירי על נזיר דף טז/א

אמר המאירי מי שאמר הריני נזיר כלומר והרי סתם נזירות ל' יום מגלח וכו' ר"ל שמביא קרבנות טהרה ומגלח תגלחת טהרה ביום ל' ואחד מפני שהוא צריך להשלים שלשים יום בנזירותו ומגלח ביום שלשים ואחד ומ"מ אם גלח ביום ל' עצמו יצא וכבר פירשנוהו בפרק ראשון לרב מתנא שאף על פי שעיקר הנזירות שלשים מ"מ בדעיבד מקצת היום ככלו ויום ל' עולה לכאן ולכאן **וראיתי בתוס' שיכול הוא לשנות יין באמצע היום שתחלת היום משלים לראשונה וסוף היום מתחיל לשניה ואין נראה לי כן שכל שאתה אומר שהושלם הראשון הותחל השני תכף לו הא אם הזכיר נזירות בפרט אפי' נזירות שלשים כגון שאמר הריני נזיר ל' נעשה כאומר שלשים שלמים בלא שום חסרון ואין אומרין בה מקצת היום ככלו ואינו מגלח אלא ליום שלשים ואחד ואם גלח ביום שלשים לא יצא:**

12. רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף ו עמוד ב

אמר לך בר פדא אימא סיפא וכו' ואי ס"ד ל' יום בעינן נסתור כולהו:

אינו סותר אלא שבעה. כלומר אינו סותר כלל אלא ממנין ז' ימי טומאתו ואז יביא קרבנותיו ואף על גב דטמא משלח קרבנותיו שאני נזיר דכתי' [ונתן] על כפי הנזיר וכיון דסבר ר"א סתם נזי' כ"ט יום מסתמא רבנן לא פליגי עליה בעיקר משך ימי נזירות אלא דבהא קמפלגי דרבנן סברי סותר ביום ל' נזירות אטו היכא דאמר הריני ל' יום דסותר הכל מדאורייתא ומביא קרבן טומאה והיינו דפרישי' לעיל דליכא מידי בין רב מתנא לבר פדא אלא דלרב מתנא אם נטמא ביום ל' קודם הבאת קרבנותיו סותר מדאורי' ומביא קרבן. ולבר פדא אינו סותר אלא מדרבנן:

ואי ס"ד קסבר ר"א מקצת היום ככולו נסתור ז' פי' לא לסתור כלל ופריך ואי לא סבר מקצת היום ככולו נסתור כולהו כיון שנטמא ביום אחרון של נזירותו:

• חידושי בתרא

קלהב) ו: הרא"ש ז"ל ד"ה אינו סותר אלא שבעה וז"ל כלומר אינו סותר כלל אלא ממנין ז' ימי טומאתו ואז יביא קרבנותיו, ואע"ג דטמא משלח קרבנותיו, שאני נזיר דכתיב ונתן על כפי הנזיר כו' ע"כ. ויש מפרשים דאין כוונתו פשוט משום התנופה, דלא יהי' אפשר לעשות התנופה, אלא שזה דרשא על קרבנותיו דבעי טהרה (וא' הוסיף דגם תגלחתו בעי טהרה, וזהו יסוד מהגר"ח ז"ל דתגלחת ג"כ בעי טהרה, דכל קיומי נזירות בעינן טהרה, וכן משמע לקמן יד: וז"ל עיקר מצות גילוח דקרא באדם טהור עכ"ל), וכן משמע מהתוס' לקמן מז. בד"ה וחכ"א בסו"ד שם. וצ"ע דאילו היה הפסוק "ונתן על כפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו" מיותר, שפיר יש לדרוש ולחדש' כן. אבל בספרי פ' נשא סל"ו נדרש לדבר אחר וז"ל ונתן על כפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו, זה אחר התגלחו את נזרו ואין הבאת קרבנות אחר התגלחו את נזרו ע"כ, וע"כ אין הפסוק מיותר לדרשה לחדש' כן, ולכאורה כוונת הרא"ש לא לדרוש חידוש, אלא מפרש דבעינן לקיים תנופה כפשטות דקרא דונתן על כפי הנזיר, מה שלא שייך בנטמא. וצ"ע.

13. רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף ו עמוד ב

אמרה תורה נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזרו. כלומר לעולם לית ליה מקצת היום ככולו אלא גזירת הכתוב הוא דאם נטמא ביום אחרון של נזירותו אפי' אם נזר נזירות מרובה אינו סותר אלא ל' יום כתורת סתם נזירות לכאורה איתותב רב מתנא דלא משני תלמודא אלא אליבא דבר פדא ואיכא למימר דרב מתנא מוקי לה באומר שלמים:

14. תוספות מסכת נזיר דף ו עמוד ב ד"ה אמר ריש

אמר ריש לקיש - כבר פדא ולא אמרינן מקצת היום ככולו וכ"ת אמאי אינו סותר כולהו אמר ר"ל כו' אמרה תורה נטמא ביום מלאת דהיינו ביום ק' שהוא יום מלאת נזרו תן לו תורת נזרו כלומר שיעשה עוד תורת סתם נזירות שלשים יום וגזירת הכתוב שלא יסתור כולו וא"ת לבר פדא לרבי אליעזר כי נטמא יום ל' אמאי אינו סותר אלא ז' נסתור שלשים כדריש לקיש תן לו תורת נזיר וי"ל דהתם אחר מלאת הוה לבר פדא שהרי סתם נזירות הוי כ"ט לבר פדא ואם תאמר התינה לבר פדא אלא לרב מתנא דקאמר לרבי אליעזר מקצת היום ככולו אף בנטמא קודם הבאת קרבנותיו ביום ק' לא נסתור אלא ז' ועריך לדחות ולומר דעתה איירי בשאמר הריני נזיר מאה יום שלמים דהשתא ליכא למימר מקצת היום ככולו כיון דאמר שלמים ומ"מ אינו סותר כולם מדרשא דריש לקיש דכי נטמא ביום מלאת גזירת הכתוב שלא יסתור אלא שלשים וקשה דבמתני' סתמא קתני ק' יום ולא קתני שלמים ועוד אדמפלגי לר' אליעזר בין נטמא ביום שלשים דאינו סותר אלא ז' לנטמא ביום ק' דסותר שלשים ליפלוג לעולם בנטמא ביום ק' עצמו במה דברים אמורים כשאמר שלמים

שלשים אבל לא אמר שלמים לא סתר אלא ז' דמקצת היום ככולו ונראה למהר"ף דמתניתין איירי דאמר מאה יום ולא אמר שלמים ודקשיא לך לרב מתנא אליבא דר' אליעזר כיון דאמרינן דמקצת היום ככולו אף בנטמא ביום ק' לא נסתור אלא ז' לא תיקשי דאמר ר"ל ותירוץ זה מסיק לשניהם דגזירת הכתוב הוא לסתור שלשים דע"כ ביום מלאת קאי כי נטמא ביום ק' אף על גב דמקצת היום ככולו לא נימא כאילו נטמא יום ק' אחר מלאת דאינו סותר אלא ז' דהא אם לא נטמא היה צריך להשלים נמי כל יום ק' אם כן יום מלאת הוא וגזירת הכתוב כי נטמא ביום מלאת שיסתור ל' יום ...

15. דף על הדף מסכת נזיר דף ו עמוד ב

בגמ': נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר. והיינו דאף דבעלמא לית ליה לר"א מקצת היום ככולו והיה צריך לסתור כל הק' יום, מ"מ בנזיר חידשה התורה שאינו חייב אלא ל' יום.

והנה יש לעיין בעיקר דינא דתן לו תורת נזיר, האם הפשט שחידשה התורה בדין סתירה דאף דבעלמא צריך לסתור כל הימים אפ"ה בנטמא ביום מלאת אינו סותר אלא ל' יום, או דילמא דבנטמא ביום מלאת לא נאמר והימים הראשונים יפלו, אלא דנתחדש חיוב חדש של נזירות מחמת טומאתו. והנה בתוס' לקמן ט"ז. (ד"ה הריני) הקשו אהא דהאומר הריני נזיר ל' יום נטמא יום ל' סותר הכל, והרי ר"א ס"ל לקמן י"ט: דדרשי' מוהימים הראשונים יפלו מכלל דאיכא אחרונים וא"כ הכא נמי אמאי סותר, וע"ש שתירצו דכיון דיום ל' הו"ל יום מלאת ודרשי' דנטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר ע"כ שפיר נוהג ל' יום. ונראה בכוננתם שבנטמא ביום מלאת נתחדש דין נזירות חדשה מצד עצם הטומאה ולא מחמת סתירת ימים הראשונים, ובכה"ג לא איכפ"ל במאי דליכא אחרונים ודו"ק. (קובץ קול התורה קובץ מ"ט ע' יב)

16. שערים מצויינים בהלכה

ר' יאשיה סבר עד ולא עד בכלל כו'. עי' בתוס' דר' יאשיה ס"ל בכל מקום עד ולא עד בכלל, ור' יונתן ס"ל בכ"מ עד ועד בכלל.

ומצינו במס' ר"ה (ל:): דדקשינן עה"כ (אמור כג-יד) "עד עצם היום הזה" עד עצמו של יום, עד ועד בכלל. וכתב בכפות תמרים (יום תרועה, שם) שכן פסקו הפוסקים דעד ועד בכלל, וכמש"כ הרמב"ם (מאכ"א פ"י) ובטור וב"י (יו"ד סי' רצג) והקשה דהא בנדרים קי"ל עד ולא עד בכלל, כדתנן במס' נדרים (ס). קונם יין עד הפסח כו', וכ"ה בשו"ע (שם סי' רכ סי"ב), וי"ל דבלשון תורה קי"ל עד ועד בכלל, אבל בנדרים הולכין אחר לשון בני אדם, וע"כ לא הוי עד בכלל, וכ"כ הרא"ש בתשו' (כלל עז ס"ד) כו' עי"ש. ועי' בגמ' ברכות (כו:): גבי תפלת השחר עד ד' שעות, דמיבעיא להו אי עד ועד בכלל או עד ולא עד בכלל, ומסיק (כו). ש"מ עד ועד בכלל ש"מ, וכ"פ הרמב"ם (ריש פ"ג מה' תפלה) ושו"ע (או"ח ריש סי' פט).

17. רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף ז עמוד א

ואימא שנה. שפעמים צריכין למלאות חסרון השנה בימים יש פעמים השנה היא שנ"ג ימים ופעמים שנ"ד ופעמים שנ"ה והוה מצי לשנויי תפשת מרובה לא תפשת שנה מי מנינן לימים אין משלימין השנה בימים כי החדש

פעמים ממלאין אותו ופעמים מחסרין ומתוך זה יגיעו ימי השנה לשנ"ג או לשנ"ד או לשנ"ה אבל משלימים אותה בחדש שפעמים מעברין אותה ומוסיפין עליה חדש כדאמרי רבנן התם דקסברי חדשים אתה מונה להשוות שנת הלבנה לשנת החמה וממתינים עד שיגיע מותר ימי החמה על ימי הלבנה לחדש אחד ומוסיפין חדש א'. ואי אתה מונה בכל שנה ימים להוסיפן על שנת הלבנה להשוותן לשנת חמה. א"נ חדשים אתה מונה לשנה שפעמים יש בשנה שתיים עשרה חדשי' ופעמ' י"גא) ואם אמר קונם פירות האלו עלי שנה מונה מחדש שעומד בו עד חדש זה לשנה האחרת בין שהיא פשוטה בין שהיא מעוברת ואינו מונה ימים לשנה להוסיף על יב"ח עד שס"ה ימים:

18. ספר ויקרא פרק כג

(טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות **תמימת** תהיינה...
(כא) **וקראתם בעצם היום הזה** מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל מושבתיכם לדרתיכם:

19. העמק דבר על ויקרא פרק כג פסוק כא

(כא) וקראתם בעצם היום הזה. **כבר ביארנו דעצם בא לדייק או יום ולא לילה. או במקום שא"א לפרש כן ע"כ בא לדייק למעוטי תוספת. וכן בזה המקרא א"א לפרש ולא לילה שהרי חג של עצרת קדוש מבערב כמו כל מועדי ה'.** אלא בא ללמדנו שלא לעשות מקרא קודש אלא בלילה ולא מבע"י. ומכאן נהגו ישראל שלא להתפלל בעצרת מבע"י. ולא כמש"כ המג"א הטעם משום דכתיב תמימות דאם כן בכל לילה שבין פסח לעצרת נמי ותו דתמימות בשבועות כתיב ואין מונין שעות אלא לימים. אלא העיקר הוא כמש"כ דמעצם הוא דנ"ל הכי (ומכאן למדנו דבכל שבת ויו"ט דכתיב מקרא קודש אפשר להקדים מבע"י. והיינו דקיי"ל בברכות פ"ד מתפלל אדם של שבת בע"ש. ולא מיבעי למ"ד דהמתפלל מבע"י מחויב להיות בדל ממלאכה וא"כ הוא משום תוספת שבת. אלא אפי' לשיטת הרי"ף ורמב"ם דלא ס"ל להיות בדל ממלאכה משום דלית להו תוספת שבת מכ"מ רשאין להתפלל מבע"י מדיוקא דהאי קרא:):

20. מלא הרועים מסכת נזיר דף ז עמוד א

גמ' והא רבנן דקיסרי כו'. נ"ב עי' מגילה ה' דשם הגי' בהיפך ועיי"ש ועי' בתשו' נו"ב מ"ת חלק א"ח סי' קל"ח:

21. דף על הדף מסכת נזיר דף ז עמוד א

בגמ': והא רבנן דקיסרי אמרו מנין שאין מונין ימים לשנים שנאמר לחדשי השנה.

בגליון הש"ס (לרבינו ישעי' פיק) איתא כאן עיין היטב מגילה ה' ע"א, כוונתו למש"כ הוא עצמו בספרו אומר השכחה להעיר דכאן איתא בשם דייני דקסרי מנין שאין מונין ימים לשנים וכו'. ואילו במגילה דף ה' ע"א איתא א"ר אבא אמר שמואל מנין שאין מונין ימים לשנים שנאמר לחדשי השנה, ורבנן דקסרי אמרו משום ר' אבא מנין שאין מחשבין שעות לחדשים כו'. ולכאן' הוא מהסוגיות ההפוכות בש"ס.

גם בשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת או"ח סי' קל"ח) הקשה הגאון ר' ישעי' פיק קושיא זו להנודע ביהודה. והשיב לו על זה: הנה לא ידעתי מה קשיא לי', אם שבמגילה לא אמרו הך שאין מונין משמ' דרבנן דקיסרי, הנה אימא לי' איזי (- ידידי) שאין בזה סתירה, דבאמת הך מילתא ג"כ רבנן דקיסרי אמרו, אבל לא משמ' דרבי אבא אמרו, רק משמא דנפשיהו, אבל הך מילתא שאין מונין שעות משמ' דרבי אבא אמרו. ושם במגילה בתחלת הסוגיא איירי לענין מגילה שמקדימין ולא מאחרין, ומייתי בגמרא מאי טעמא, א"ר אבא אמר שמואל אמר קרא ולא יעבור. ואגב מייתי התם הך שמעתתא דרבי אבא, ומייתי רבנן דקסרי רק על שעות לחדשים, ואף דגם מימרא קמייתא דימים לשנים אינהו אמרו, מ"מ לא משמ' דרבי אבא אמרו. אבל דנזיר לא איירי בשמעתתא דר' אבא, לכך מייתי משמ' דרבנן דקסרי. ע"כ.

22. שערם מצויינים בהלכה

דף ו. יום שלשים עולה לכאן ולכאן כו', מקצת היום ככולו. כתבו התוס' במס'

מ"ק (י"ט:) בשם הר"ר יו"ט, דכיון דקי"ל דמקצת יום ד' ככולו ועולה לכאן ולכאן, מקצת היום ככולו ויכול לגלח ביום כ"ט. ועי' בדרכי משה (יו"ד סי' שצ סק"ד) שכן משמע מגמ' שלנו, שאם נדר ב' נזירות וגילח ביום כ"ט יצא, אע"ג דסתם נזירות ל' יום, משום דאמרינן מקצת היום ככולו בתחילתו ובסופו, ויום ל' עולה לכאן ולכאן, וה"ה ביום ז'.

23. שערם מצויינים בהלכה

מהו דתימא ה"מ לענין חדא נזירות, אבל לענין ב' נזירות לא, קמ"ל. דאפי' לב' נזירות אמרינן מקצת היום ככולו. וכעין זה מצינו לענין אבילות דאמרינן מקצת היום ככולו בין בתחילת האבילות ובין בסופו, כדאיתא במס' מ"ק בכמה מקומות, וכ"ה בשו"ע (יו"ד סי' שעה וסי' שצה). אבל לענין איסור מלאכה בערב פסח מצינו במס' פסחים (נה.) בענין השרשה שקולטת לג' ימים, דחד מקצת היום ככולו אמרינן, ותרי מקצת היום ככולו לא אמרינן, והיינו משום שכ"ה טבע הקליטה בארץ. ולענין שבעה נקיים לזבה גדולה מצינו במס' נדה (לג.) דלא אמרינן מקצת היום ככולו בתחילה אלא בסוף [שטובלת בבוקר מיד אחר הנה"ח, אבל רז"ל אסרוה לבעלה עד הלילה משום שמא תראה ותסתור] עי' ברמב"ם והגה"מ (אס"ב פ"ו ה"ל

יא-יד) ובטור וב"י (יו"ד סי' קפג, וסי' קצו-קצז) ולענין נדה "מדאורייתא" אפי' אם ראתה בסוף היום, תמנה אותו יום ליום א' מימי נדתה ותוסיף עוד ו' ימים, וקודם ליל ח' פוסקת בטהרה וטובלת, עי' בגמ' ר"ה (י.), דרק ביום א' מימי נדתה חשבינן מקצת היום ככולו ולא בסופו, וכל זה ילפינן מן הכתוב [ולדין כל נדה שוינהו חכמים כספק זבה, וזיל הכא לחומרא והכא לחומרא, כמבואר ברמב"ם שם פי"א] ועי' בדברינו לקמן (ריש פ"ג).

24. שערים מצויינים בהלכה

שם ע"ב קס"ב ר' אליעזר מקצת היום ככולו. פי' דלעולם ס"ל לר"א דנזירות ל' יום, והא דאמר דאינו סותר אלא ז', היינו משום דמקצת היום ככולו, והשלים בזה ימי הנזירות של ל' יום אפי' אם נטמא קודם הבאת קרבנותיו, והא דצריך להמתין שבעה היינו כדי שיקריב קרבנותיו בטהרה, ורבנן ס"ל דלא אמרינן מקצת היום ככולו רק היכא שהביא קרבנותיו בטהרה ביום ל', דנחשב כאילו הביאם ביום ל"א, ע"י בתוס' לקמן (טז. ד"ה ר' אליעזר). וכתב במרומי שדה דמצינו כזה גם לענין אבילות, דאע"ג דקי"ל בהו דמקצת היום ככולו, מ"מ כל זמן שמנחמים עדיין את האבל, לא פסק ממנו האבילות, ולא מהני מקצת היום אלא כשיעמדו המנחמין ממנו, וכמו הכא לרבנן דלא מהני מקצת היום עד שיביא קרבנותיו, ור"א ס"ל דכיון דאפשר לו להביא קרבנותיו, אפי' כשלא הביאם, שוב אינו סותר, ע"י בשו"ע ורמ"א (יו"ד סי' שצה) ובמה שכתבנו במס' מו"ק (יט: ד"ה כיון).

צל"ע אם חל יום ל' בשבת, דאפי' לר"א אי אפשר לו להביא קרבנותיו, מי אמרינן דכיון שא"א לו להביא קרבנותיו מודה ר"א, או דילמא כיון דיום השבת הוא דמעכבו מלהביא קרבנותיו, אינו סותר, וכעין שכתב הטור"ז (חור"מ סי' רח) דאע"ג דבכל התורה קי"ל דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, היינו דוקא כשהאיסור מצד עצמו, אבל כשהאיסור מצד השבת שפיר אמרינן דאי עביד מהני, דאינו אלא יומא דקא גרים, וארי הוא דרביע עלי, ומה"ט קי"ל (חולין יד.) דהשוחט בשבת ויוה"כ שחיטתו כשרה, ולא אמרינן בזה אי עביד לא מהני. ועי' מה שכתבנו במס' כתובות (פא: ד"ה אע"ג) בענין זה.